

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-01-17 Nr. 429-13
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. gegužės 24 d. – 2024 m. gegužės 23 d. laikotarpiui tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta Būsto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. TIA Nr. *Duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis – Būsto draudimo taisyklės Nr. 067¹ (toliau – Taisyklės). Draudimo sutartyje nurodyta, kad pareiškėjo gyvenamasis namas, esantis adresu: *Duomenys neskelbtini*, apdraustas draudimo variantu „Standartinis“.

Pareiškėjas pateikė draudikui pranešimą apie 2023 m. lapkričio 2 d. įvykį, jame nurodė, kad dėl trūkusio šildymo sistemos vamzdžio buvo užlietas ir perdegė katilas.

Pareiškėjas draudikui pateikė UAB „Deguva“ parengtą 2023 m. lapkričio 27 d. defektinį aktą Nr. *Duomenys neskelbtini* (toliau – Defektinis aktas), kuriame nustatyta, kad trūko termofikato vamzdis, pažeista dujinio katilo pagrindinė elektroninė valdymo plokštė, ventiliatorius, trieigis vožtuvas ir išorinis dujinio katilo kambario termostatas.

2023 m. lapkričio 28 d. draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, jame nurodė, kad iš žalos administravimo metu surinktos informacijos buvo nustatyta, kad trūko šildymo katilo viduje esantis termofikato vamzdis, t. y. gedimas katilo viduje. Katilas pagamintas 2012 m., taigi, yra senesnis nei 10 metų, o pagal Taisykles, neatlyginama gedimų sukelta žala katilams, kurie yra senesni nei 10 metų.

Pareiškėjas pateikė draudikui pretenziją, o draudikui nesutikus keisti savo sprendimo – ir prašymą nagrinėti ginčą Lietuvos banke. Pareiškėjas nurodė, kad iki avarijos katilas buvo puikiai veikiantis ir periodiškai prižiūrimas, o avarijos metu trūko katilo viduje esantis karšto vandens (termofikato) padavimo vamzdis, padaryta žala turėtų būti atlyginama pagal Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje apibrėžtą vandens riziką – „staigus ir netikėtas vandens (nuotekų, garų) išsiveržimas ne pagal paskirtį dėl sprogo, užsikimšimo ar užšalimo iš apdraustose patalpose esančių stacionarių sumontuotų atitekamųjų ar nutekamųjų aprūpinimo vandeniu sistemos vamzdžių, <...> Jei apdrausti pastatai, taip pat atlyginami nuostoliai, padaryti patiemis šildymo <...> sistemos įrenginiams.“ Pareiškėjas pabrėžė, kad pagal minėtą riziką jokie apribojimai katilo amžiui nėra taikomi. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas prašė įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas, jame draudikas paaiškino, kad žala kilo dėl vidinės katilo detalės trūkimo. Draudikas nesutiko su pareiškėjo teiginiais, kad įvykis turėtų būti kvalifikuojamas pagal vandens riziką, nes, pagal Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktį, šildymo sistemos avarija yra laikomas staigus ir netikėtas vandens išsiveržimas ne pagal paskirtį dėl sprogo, užsikimšimo ar užšalimo, o nagrinėjamu atveju nebuvo užfiksuota jokio šildymo sistemos sprogo, užsikimšimo ar užšalimo. Taip pat draudikas pažymėjo, kad net jei įvykis galėtų būti vertinamas pagal vandens riziką, įvykis atitiktų Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje apibrėžtą nedraudžiamą įvykio sąlygą – „Žala dėl vidinių šildymo sistemos šilumos šaltinių (katilų, vandens šildytuvų, šilumokaičių) trūkumų ir gedimų“.

Draudikas nurodė, kad įvykis buvo pagrįstai pripažintas nedraudžiamuoju, nes gedimas (šildymo sistemos dalies trūkimas) įvyko katilo viduje – tokiu atveju vandens rizika negalioja, o

¹ 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

pagal šildymo sistemų ir jos įrenginių gedimų riziką draudimo išmoka negali būti mokama, nes katilas yra senesnis nei 10 metų. Atsižvelgdamas į tai, draudikas prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad ginčas kilo dėl įvykio, kurio metu nukentėjo pareiškėjo dujinis katilas, pripažinimo nedraudžiamuoju.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai įvykį pripažino nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas: šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruoja įstatymams.

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis.

Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas.²

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, kurios laikomos standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis, paprastai taikomomis visiems draudėjams, sudarantiems atitinkamos draudimo rūšies sutartį su tuo pačiu draudiku, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini.³

Pareiškėjas, sudarydamas draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtinius interesus, o draudikas įsipareigojo išmokėti draudimo išmoką įvykus ne bet kokiam įvykiui, dėl kurio pareiškėjas patiria nuostolių, o draudimo sutartyje (draudimo liudijime ar Taisyklėse) nustatytam draudžiamajam įvykiui.

Atsižvelgiant į tai, siekiant nustatyti draudimo apsaugos galiojimo ribas ir įvertinti draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumą, būtina įvertinti draudimo apsaugą apibrėžiančias, vertinamam įvykiui aktualias draudimo liudijimo ir Taisyklių nuostatas.

Visų pirma pažymėtina tai, kad draudimo sąlygas įtvirtinančiame draudimo liudijime nustatyta, kad namų turtas apdraustas plačiausios apsaugos draudimo variantu „Standartinis“ nuo draudimo liudijime išvardytų bet kokių turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykių, staiga ir netikėtai įvykusių draudimo apsaugos galiojimo metu, išskyrus nedraudžiamuosius įvykius, nurodytus Taisyklių A.IV dalies 1.12 papunktyje ir bendrame nedraudžiamųjų įvykių sąrašė.

Taisyklių A.IV dalies 1.11 papunktyje nustatyta: „Šildymo sistemos ir jos įrenginių gedimai. Išlaidos, susijusios su šildymo sistemos ir jos įrenginių (šildymo katilo) gedimais ir viršįtampiais – tai išlaidos, reikalingos šildymo sistemos ir jos įrenginių (pvz., šildymo katilo) gedimams pašalinti ir dėl tų gedimų išsiliejus vandeniui atsiradusiems žalos pastatams ir namų turtui (jei namų turtas apdraustas) nuostoliams atlyginti. <...> Gedimų sukelta žala katilams, cirkuliaciniams siurbliams, vandens šildytuvams, valdymo blokams ir kitiems įrenginiams, kurie

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012.

yra senesni nei 10 metų arba kurių pagaminimo datos negalima nustatyti iš identifikacinių duomenų ar nėra įsigijimo dokumentų, kuriuose nurodyta pagaminimo data.“

Draudikas pateikė UAB „Viessmann“ atstovo patvirtinimą elektroniniu paštu, kad katilas pagamintas 2012 m., t. y. daugiau nei prieš 10 metų nuo įvykio datos, todėl darytina išvada, kad žala dėl pareiškėjo katilo gedimo pagrįstai nebuvo atlyginta pagal šildymo sistemos ir jos įrenginių gedimų riziką.

Pareiškėjo teigimu, įvykis turėtų būti pripažintas draudžiamuoju pagal vandens riziką. Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje, kuriame yra nustatytos įvykio kvalifikavimo pagal vandens riziką sąlygos, yra nurodyti ir nedraudžiamieji įvykiai, tarp kurių „Žala dėl vidinių šildymo sistemos šilumos šaltinių (katilų, vandens šildytuvų, šilumokaičių) trūkumų ir gedimų“. Defektiniame akte buvo nustatyta, kad žala kilo dėl trūkusio šildymo katilo viduje esančio termofikato vamzdžio, dėl to ginčo nekyla. Pareiškėjo teigimu, minėtas vamzdis yra šildymo sistemos dalis, draudiko teigimu, trūkęs termofikato vamzdis yra dujinio katilo vidaus detalė.

Draudikas Lietuvos bankui pateikė į katilo gamintojo interneto puslapį įdėtą katilo vidaus schemą⁴ ir rengiant Defektinį aktą padarytas nuotraukas, kurios patvirtina, kad trūkęs termofikato vamzdis⁵ (katilo vidaus schemeje pažymėtas Nr. 006) yra katilo vidinė detalė, taigi, jo sudedamoji dalis. Darytina išvada, kad žala atsirado dėl vidinio katilo gedimo arba trūkimo ir draudikas pagrįstai pripažino įvykį nedraudžiamuoju pagal Taisyklių A.IV dalies 1.2 papunktyje įtvirtintą vandens riziką.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal pareiškėjo pasirinktą draudimo apsaugos variantą įvykis neatitinka nė vieno draudžiamojo įvykio sąlygų, taip pat atitinka nedraudžiamojo įvykio sąlygas pagal pareiškėjo prašomą pritaikyti vandens riziką, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai pripažino įvykį nedraudžiamuoju, todėl pareiškėjo reikalavimas įvykį pripažinti draudžiamuoju yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁴ [Vitodens 100-W WB1C 7121379 Hydraulics - Viessmann Direct.](#)

⁵ [7843363 Heating Return Hose - Viessmann Direct.](#)